

УЖИВАЊЕ ИЛИ КАЗНА У ЗАГРОБНОМ ЖИВОТУ

[Српски – Serbian – صربي]

Ахмед Ферид

Ревизија и обрада:

Ирфан Клица

Амра Дацић

Љубица Јовановић

Фејзо Радончић

2015 - 1436

IslamHouse.com

﴿نعيم البرزخ وعذابه﴾

« باللغة الصربية »

أحمد فريد

مراجعة :

عرفان كليسا

عمرة داتسيتش

يوفانو فيتس ليوبيتسا

فيزو رادوتشيش

2015 - 1436

IslamHouse.com

УЖИВАЊЕ ИЛИ КАЗНА У ЗАГРОБНОМ ЖИВОТУ

Знај да, по учењу часних предака муслимана и његових првака, човек после смрти ужива или пати, и то, како духовно, тако и телесно. Душа након растанка са телом наставља да ужива или пати. Она и после има одређену везу са телом, па заједно уживају или пате. Знај, такође, да ће се душе, када дође Судњи дан, вратити у тела и заједно се са телом из гробова дићи пред Господара светова. А да је тако, докази из Кур'ана и Суннета су исувише познати да би их било потребно помињати, и многобројни, да би се сви могли побројати. Зато ћемо навести само неке:

Докази из Кур'ана су речи Узвишеног Бога:

А ти, о душо смирена, врати се Господару своме задовољна, а и Он тобом задовољан, па уђи међу робове Моје, и уђи у Рај Мој! (Кур'ан, Зора, 27-30).

Неки тумачи Кур'ана кажу да ће се наведено рећи души на самрти, јер је говор упућен души која тек што се ослободила тела и из њега изашла.

И Бог га је сачувао невоље коју су му они сковали, а фараонове људе зла коб задеси. Они ће се ујутру и навече у ватри пржити, а када наступи Час: "Уведите фараонове људе у патњу највишу!" (Кур'ан, Верник, 45-46)

У овом одломку Узвишени Бог је јасно споменуо патњу и у загробном животу и на будућем свету, тако да у то нема никакве сумње.

Зато их пусти док се не суоче са Даном у коме ће помрети, Даном када им лукавства њихова нимало неће користити и када им нико неће помоћи. А за све насилнике и друга ће казна пре оне бити али већина њих не зна. (Кур'ан, Гора, 45-47)

Могуће је да се овде мисли на казну кроз погибију на овом свету, а могуће на казну у загробном животу. Ово друго је вероватније, јер су многи од њих на овом свету помрли, а да на њему казну нису искусили.

Ми ћемо учинити да блажу казну искусе, пре оне највеће, не би ли се покајали. (Кур'ан, Падање ничице, 21)

Овај одломак Ибн'Аббас, Бог био задовољан њиме, је навео као доказ о постојању казне у гробу, што указује на његову разборитост и прецизност у разумевању Кур'ана. Јер, Узвишени је обавестио да ће они искусити две врсте казне; блажу и највећу, при чему ће ова блажа бити делимична не би ли се покајали. То значи да је од ове блаже остао део који ће искусити након казне на овом свету. Тако је непобитно, словом Кур'ана, доказао постојање загробне казне. Зато о томе добро размисли!

А зашто ви када душа до гуше допре, и када ви будете тада гледали, - а Ми смо му ближе од вас, али ви не видите -, зашто је онда кад нисте у туђој власти не повратите, ако истину говорите? И ако буде један од оних који су Богу блиски - удобност и опскрба и лепа и рајске благодати њему! А ако буде један од оних који су срећни, - па, поздрав теби од оних који су срећни! А ако буде један од оних који су порицали и у заблуди остали, па, кључалом водом биће угошћен и у огњу пржењем. Сама је истина, заиста, све ово, - зато хвали име Господара свога Величанственог! (Кур'ан, Догађај, 83-96)

Овде је Узвишени Бог изрекао суд о душама на самрти, а на почетку поглавља је изрекао њихову пресуду на Судњем дану. То што је њихову пресуду на Судњем дану изрекао пре пресуде на самрти, само по себи говори да је крајњи циљ помена важнији. Као што су душе на самрти подељене на три врсте, тако су исто и на оном свету подељене на три врсте.

Поред Кур'ана многобројни су и докази из Суннета, првенствено веродостојни хадиси, који потврђују истинитост загробне патње. Навешћемо само неке:

*Од Ибн 'Аббаса, Бог био задовољан њиме, се преноси да је Веровесник, нека је мир над њим, наишао поред два гроба и рекао: "Њих двојица су изложени казни, и то (на први поглед) не због великог греха: Један од њих након мокрења није прао уд, а други је преносио туђе речи." Затим је затражио да му донесу палмину грану, па ју је преломио на два дела и рекао: "Можда ће им олакшати, уколико се не осуши?"

*Од Зејда б. Сабита се преноси да је рекао: "Док је Божији Посланик, нека је мир над њим, на својој мазги, заједно са нама, пролазио градином Бени

ен-Нецдар, она је потрчала и умало га није збацила са себе, а онда су се изненада нашли испред шест, пет или четири гроба, па је упитао: 'Има ли ко да зна чији су ово гробови?' - Па је један човек рекао: 'Знам ја.' На то је упитао: 'Када су ови помрли?' - Па је рекао: 'Умрли су у доба паганства.' На то је он (Посланик) рекао: 'Овај Умет ће бити искушаван и у својим гробовима. Да то није тајна, замолио бих Бога да и ви чујете каква је загробна патња коју ја чујем.' Затим се према нама окренуо својим лицем и рекао: 'Замолите Бога да вас сачува паклене казне!' - Па смо рекли: 'Тражимо уточиште код Бога од паклене казне!' Затим је рекао: 'Замолите Бога да вас сачува од загробне казне!' - Па смо рекли: 'Тражимо уточиште код Бога од загробне казне!' Затим је рекао: 'Замолите Бога да вас сачува од видљивог и невидљивог искушења!' - Па смо рекли: 'Тражимо уточиште код Бога од видљивог и невидљивог искушења!' Затим је рекао: 'Замолите Бога да вас сачува од Антихристовог искушења!' - Па смо рекли: 'Тражимо уточиште код Бога од Антихристовог искушења!'

*Од Ебу Хурејре, Бог био задовољан њиме, се преноси да је Веровесник, нека је мир над њим, рекао: "Када неко од вас заврши са последњим седењем током молитве, нека Бога замоли да га сачува од

четири ствари: паклене казне, загробне казне, искушења у животу и на самрти и искушења Антихриста!"

Хадиси о испитивању у гробу

*Од Катаде се преноси да је чуо од Енеса, Бог био задовољан њиме, а он од Веровесника, нека је мир над њим, да је рекао: "Када се умрли спусти у гроб, и његови пријатељи оду толико да он још чује њихове кораке, дођу му два анђела, посаде га и кажу му: 'Шта си говорио о овом човеку, Мухаммеду?' Верник ће рећи: 'Сведочим да је он Божији роб и Његов Посланик!' - Па ће му се рећи: 'Погледај своје место у Рају! Бог ти га је заменио местом у Рају.' - Па ће их, каже Божији Посланик, нека је мир над њим, истовремено оба видети."

Катаде каже: "Потом нам је споменуо да ће му тада гроб бити проширен за седамдесет аршина и све до Судњег дана ће му бити пун зеленила." Затим је наставио казивати хадис који преноси Енес, рекавши: Што се тиче неверника или лицемера, и њих ће упитати: 'Шта си говорио о овом човеку?' - Па ће рећи: 'Говорио сам оно што је говорио и остали свет.'

На то ће му се рећи: 'Нити си знао (тј. одговорити) нити си посведочио (тј. келимеи-шехадет)!' Затим ће између ушију бити ударен железним маљем, да ће толико запомагати да ће га свако на њој (тј. Земљи) чути, осим људи и цина."

*Од Ел-Бераа б. Азиба се преноси да је чуо да је Божији Посланик, нека је над њим спас и мир, рекао: "О случају када муслиман у гробу буде испитиван, па посведочи да нема бога осим Бога Јединог и да је Мухаммед Божији посланик, говори се у речима Узвишеног Бога:

Бог ће вернике постојаном речју учврстити и на овом и на оном свету. (Кур'ан, Аврам, 27).

И по другој верзији овог хадиса, речи Узвишеног Бога:

Бог ће вернике постојаном речју учврстити и на овом и на оном свету. (Кур'ан, Аврам, 27.)
Односе се на загробну казну, када ће умрли бити упитан: "Ко је твој Господар?" - Па ће одговорити: "Бог је мој Господар, а Мухаммед мој посланик."

*Поред наведеног, треба знати да се у загробну казну убраја и она која се, у речима Узвишеног, спомиње као казна у загробном животу:

Пред њима ће препрека (берзах) бити све до дана када ће оживљени бити. (Кур'ан, Верници, 100)

Укратко, свако ко, претходно заслуживши казну, умре, мораће казну и искусити, без обзира на то да ли је закопан у гроб или није, чак и кад би га појеле звери, до пепела сагорела ватра, па био бачен да га разнесе ветар, или се утопио у мору и сл. Другим речима, ма где било остављено, свако тело и душу стићи ће заслужена казна, исто као да је закопано у земљу.

Ево још неколико хадиса који говоре о врстама загробне казне:

*Од Семуре б. Џундуба, Бог био задовољан њиме, се преноси да је рекао: "Када би обављао молитву Веровесник, нека је мир над њим, би се према нама лицем окренуо и упитао: 'Има ли ко међу вама да је синоћ сањао какав сан?' Ако би неко шта сањао - каже он (тј. Џундуб) - то би и испричао, а он (тј. Веровесник) би рекао: 'Биће онако како Бог хоће!' Једнога дана поново нас је упитао: 'Има ли ко међу

вама да је сањао какав сан?' - Па смо рекли да нема. На то је он рекао: 'Али ја сам синоћ сањао како су ми дошла два човека (анђела), узели ме за руку и одвели у Свету Земљу (Палестину), када тамо два човека; од којих један седи, а други стоји са железним кукама у руци које овоме гура кроз вилицу, све док му их не протера на потиљак, а онда то исто понавља са његовом другом вилицом. Чим му рана на вилици зарасте, он почне да му поново проводи, исто као и раније.

Упитао сам: "Ко су ови?" - Па су ми њих двојица (тј. анђела) рекли: "Настави даље!", Те смо кренули и тако ишли све док нисмо наишли на једног човека наслоњеног на зауок, и другог са каменом - или стеном - како му стоји изнад главе и њоме му разбија главу. Тако се камен, када га год удари, одбије и откотрља, па овај оде за њим да га узме и не враћа се, све док овоме глава не зарасте, а када зарасте, врати се и поново га, као и раније, почне ударати. "Ко су ови?" - Упитао сам, па су ми њих двојица (тј. анђела) рекли: "Настави даље!" Па смо кренули и тако ишли све док нисмо наишли на једну провалију, облика попут пећи (пекаре), тесну при врху, а широку при дну, испод које се ложи ватра. Кад оно у њој голи мушкарци и жене, који се, како се

под њима ватра разбуктава и приближава, пењу према горе и када, само што не дођу до врха и не изађу, ватра мало сплахне, па опет падну наниже.

Упитао сам: "Ко су ови?" - Па су ми њих двојица (тј. анђела) рекли: "Настави даље!" Па смо кренули и тако ишли све док нисмо наишли на реку од саме крви. У средини реке стајао је један човек, а на обали други са каменом испред себе. Онај човек што је био у средини реке окренуо се и хтео је да изађе, па га је онај други каменом погодио у уста и вратио га је где је и био. И тако сваки пут када би покушао да изађе.

Упитао сам: "Ко су ови?" - Па су ми њих двојица (тј. анђела) рекли: "Настави даље!" Па смо кренули и тако ишли све док нисмо наишли на једну зелену башчу у којој је било једно огромно дрво на чијем су стаблу били један старац и деца, а иза стабла један човек који је испред себе ложио ватру. Њих двојица (тј. анђела) су ме потом попели на дрво и увели ме у један дворац од којег никада нисам лепшег видео. У њему је било и старца и младића. Затим су ме одвели у један други дворац, још лепши и бољи од овога.

Тада сам рекао: "Целу сте ме ноћ водали и са мношћем обилазили. Хоћете ли ми бар сада рећи где смо били и шта је оно што сам видео?" - Па су рекли: "Добро, хоћемо! Онај кога си видео да му се пробија вилица је лажов који измишља лажи па се од њега свуда наоколо преносе. Зато ће му се оно што си видео чинити све до Судњег дана. Онај кога си видео да му се разбија глава је човек коме је Бог дао да научи Кур'ан, па нити га преко ноћи од спавања има када учити, нити преко дана по њему ради. Зато ће се са њим онако поступати све до Судњег дана. Оне које си видео у провалији су блудници, а онај кога си видео у реци је лихвар. Онај човек који је на стаблу дрвета је Аврам, а она деца су деца света. Онај што потпаљује ватру је чувар паклене ватре. Први двораци који си видео је заједнички двораци обичних верника, а овај двораци је двораци шехида¹. Ја сам Гаврило, а ово је Михаило." Затим су ми рекли: "А сада подигни главу!" - Па сам подигао главу, кад оно изнад мене нешто попут облака. Рекли су ми: "Ово је твоја кућа!" - Па сам рекао: "Пустите ме да (мало) уђем у своју кућу!" На то су рекли: "Остало ти је још живота који ниси до краја завршио, а да си га завршио сам би дошао у своју кућу."

¹ Онај који се бори и погине на Божијем путу.

Наведени текст је веродостојан и јасан. Он описује врсте загробне казне и исламски га се учењаци у своје тумачењу стриктно држе. Послаников, нека је мир над њим, опис шта је све видео у ноћи Исра'а², такође говори и о другим врстама уживања и патњи у гробу. Тако се у хадису који бележи ел-Бејхеки, а преноси Ебу Хурејре, Бог био задовољан њиме, каже да је Божији Посланик, нека је мир над њим, у вези са речима Узвишеног:

Хваљен нека је онај који је у једном часу ноћ, превео Свога роба... (Кур'ан, Ноћно путовање, 1)

Рекао да му је доведен коњ на кога је узјахао и на коме је, у пратњи Гаврила, кренуо корачајући докле око може прегледати, све док нису стигли до људи који у дану сеју а сутрадан жању, и колико год да пожању, опет остане као што је и било, и да је упитао: "Гаврило, ко су ови?" - Па му је одговорио: "Ово су борци на Божијем путу, којима се учињено добро дело увећава за седамдесет пута, као што стоји у речима Узвишеног:

² Ноћно путовање из Храма у Мекки до Храма у Палестини.

**Шта год ви уделите, Он ће то надокнадити,
Он најбоље опскрбљује. (Кур'ан, Себе, 39)**

"Затим је дошао до људи чије се главе разбијају камењем, па се сваки пут када се разбију врате као што су и пре биле." На то је упитао: "Гаврило, ко су ови?" - Па му је рекао: "Ово су они чије се главе тешко одлучују на молитву." "Затим је - каже - дошао до људи шугавих и спреда и позади и видео како се о сува стабла дрвета Зеккум и паклене стене, чешу и дрпају као што се чешу шугаве животиње. На то је упитао: "Гаврило, ко су ови?" - Па му је рекао: "Ово су они који не дају зекат на свој иметак. Бог им није неправду учинио, јер Бог робовима неправду не чини." Затим је дошао до људи испред којих су стајала два лонца са месом; један са лепим, куваним месом, а други са нескуваним, поквареним месом, па су почели да једу оно покварено, а остављали су оно кувано и лепо. На то је упитао: "Гаврило, ко су ови?" - Па му је рекао: "Овај човек је код своје куће и има лепу, себи дозвољену жену, па од ње одлази другој ружној и поквареној жени и са њом проводи ноћ све док не сване." (Хадис)

Закључак 1

Ако неко каже: "Ми откопавамо гробове и у њима не налазимо никаквих анђела, нити каквих слепих и глуво-немих људи који умрле ударају железним маљевима. Такође, у њима нема никакве разбуктале ватре.

На оваква провокативна питања може се одговорити на неколико начина:

Прво

Узвишени је Бог дао три врсте кућа: кућу на овом свету (дуњалук), кућу у живот после смрти (берзаху) и кућу на оном свету (ахирету) и за сваки од ова три живота дао је различите законе по којима се живот одвија.

Друго

Узвишени Бог је онај свет и све што је за њега везано учинио недокучивим за становнике на овом свету, што уосталом говори и о савршенству мудрости Његовог стварања, јер се верници, за

разлику од других, одликују и по томе што верују у невиђено.

Анђели се спуштају човеку на самрти и седе у близини њега. Онај ко је на самрти их види и са њима разговара док му држе ђефине и балзам, вернику из Рају, а невернику из Пакла. Осим тога, они бдију над молбом присутних верника и чувају их од зла. Узвишени Бог у томе смислу каже:

Ми смо му ближи од вас, али ви не видите.
(Кур'ан, Догађај, 85)

Тј. Ми смо му преко својих анђела - изасланика ближи од вас, али ви то не видите. Ово је први корак према оном свету човека који је још међу нама, на овом свету. Затим Анђеосмрти испружа своју руку према ономе ко је на самрти, разговара са њим и узима му душу, у нашем присуству, али ми ништа не примећујемо, не видимо нити чујемо. Затим из ње (душе) излази светло попут сунчевих зрака, праћено угодним мирисом, угоднијим од мириса мошуса, а да присутни ништа нити виде нити осете. Затим се спушта душа и присуствује док се тело купа, замотава у ђефине и носи. Душа при томе говори: "Пропустите ме напред! Пустите ме напред! Или: Где

ме то носите?" - А да то присутни људи не чују. Када се умрли положи у гроб и загрне замљом, земља није никаква препрека па да анђели не могу до њега доћи. Све су то невиђене (гајб) ствари које је Узвишени Бог таквима дао, како би се верници и по томе одликовали од неверника.

Треће

Ватра и зеленило у гробу о којима се говори нису као овозетска ватра и зеленило, па да их види онај ко је још жив и на овом свету, него оносетска ватра која је много јача од овозетске ватре па је нико од људи на овом свету не осећа. Исти је случај и са зеленилом.

Још чудније од овога је да два човека буду укупани један до другог, па да једном једно те исто место буде паклена провалија, а другом рајска башта и да до овог другог од паклене провалије првог не допире никаква врућина, нити до првог од рајске баште другог никакав мирис.

Свемоћ Узвишеног Господара је виша него што се може замислити. Он нам је и на овом свету показао, и стално показује, безбројне знакове Своје свемоћи, још веће и запањујуће од наведеног, али

покварене душе су склоне сумњичавости и побијању свега што оне својом ограниченом моћи не могу схватити. Тога су поштеђени једино они којима Бог помогне и сачува их. И на овоме свету смо сведоци да две особе могу да деле исту постељу, једна сања леп сан, ужива у њему и пробуди се чила и весела, а друга ужасне снове и пробуди се сва изнурена и испаћена, а да при томе ни једна не зна шта је друга у току ноћи преживљавала.

Божији Посланик, нека је мир над њим, је рекао: "Да се ви не упоковате (након смрти), замолио бих Бога да и ви чујете каква је загробна патња коју ја чујем."

Поред тога, Веровесник, нека је мир над њим, је казао да ће се Антихрист појавити нудећи две ствари: воду и ватру - упозоривши на то да је његова ватра вода, а вода разбуктала ватра. Хадиси о Антихристу су веродостојни - мутеватир, а оно о чему они говоре још је чудније од онога што је горе наведено. Осим тога, Гаврило, нека је мир над њим, је долазио Веровеснику, нека је мир над њим, појављивао се у људском лику, са њим разговарао и слушао шта му говори, за разлику од оних који су били у друштву Веровесника, нека је мир над њим,

који га нису ни видели ни чули. Понекада се при његовом доласку чула само звоњава попут звона коју присутни нису чули.

У Бици на Бедру, на страни верника борили су се и анђели и одсецали су главе неверницима, а да их верници нису ни видели ни чули.

Суштина овог питања лежи у томе да је Узвишени Бог људима дао могућност да прате само оно шта се на овом свету одвија, за разлику од оног света који је покрио, како би за веровање у њега били награђени срећом. Када им се (са смрћу) застор скине, онај свет постане видљив.

Закључак 2

Ако неко каже: "Како ће онај чије се тело раскомада, изгори, утопи се или се обеси, осетити уживање и казну за своја дела?" Наш одговор је:

Ономе који све може, ни најмање није тешко да да души могућност да буде у вези са својим телом, без обзира на то на колико је делова оно раскомадано и на којој су удаљености они разбацани, тако да и

делови тела могу да осете све врсте уживања и патњи, исто као да су у једном комаду.

Осим тога, Узвишени је Бог чак и неорганичким материјама дао неку врсту осећаја и спознаје, тако да могу да славе свога Господара. Тако камен из страхопоштовања према Њему пуца и одрања се, на ничице Му падају планине и дрвеће, а песак, воде и биљке Га славе и хвале, као што стоји у речима Узвишеног:

...и не постоји ништа сто Га не велича, хвалећи Га; али ви не разумете величање њихово. (Кур'ан, Ноћно путовање, 44)

Дакле, њихово слављење и величање Господара њиховог, није само пуки доказ постојања њиховог Створитеља, јер у том случају не би рекао:

... али ви не разумете величање њихово.

На другом месту Узвишени каже:

Зар не знаш да Бога хвале сви који су на небесима и Земљи, а и птице ширењем крила својих; сви знају како ће Му се молити и како ће Га хвалити. (Кур'ан, Светлост, 41)

Према томе, свако ко има имало здраве памети, видеће да се овим није хтело указати само на постојање Створитеља, већ и на њихово слављење и величање свога Господара, и то на начин који зна само Бог.

Другови Посланика, Бог био задовољан њима, су својим ушима чули како храна коју су јели слави Бога. Чули су и како суви пањ у џамији плаче и јеца за Божијим Послаником, нека је мир над њим. Ако су ове ствари могле да осећају и да чине поменуто, онда је мање чудо што осећају и делови тела који су већ једном били живи.

Када би се мртво тело на удару ветра обесило на врхове дрвећа, опет би његово тело искусило заслужено уживање или казну у загробном животу. Када би се мртво тело честитог човека закопало на дно кречане са разбукталом ватром, опет би његово тело и душа уживали заслужену награду у загробном животу. Штавише, Узвишени Бог је способан верницима ужарену ватру учинити хладном и спасоносном, а неверницима и ваздух ужареном ватром. Све материје и елементи на свету заједно са својим налазиштима послушне су своме Господару који их је створио и који их мења како Он хоће. Њему

ни најмање није тешко да их мења и обликује како хоће. Напротив, оне се покорно и послушно повинују Његовој вољи и свемоћи. Онај ко то пориче, пориче и Господара света и Његову божанску моћ.

Због чега се умрли у својим гробовима кажњавају?

Умрли се у својим гробовима пре свега кажњавају зато што су били незнабошци, што нису извршавали Божије заповеди и што су чинили оно што им је Он забранио да чине. Узвишени Бог неће мучити душу која Га је спознала, волела, Његовим се заповедима покоравала и забрана клонила. Исти је случај и са телом које је ту душу носило. Загробна и оносветска казна знак су Божије мржње и гнева према Своме робу који Му је био непослушан и непокоран. Зато онај ко на овоме свету својим поступцима против себе изазове Божији гнев и срцбу, мање или више мора искусити загробну казну, веровао он то или порицао.

Веровесник, нека је мир над њим, је испричао случај о двојици људи који се у својим гробовима муче, ни ради чега другог, него зато што је један од

њих преносио туђе речи, а други није пазио на своју мокраћу.

У раније наведеном хадису који преноси Семуре говори се о казни лажова који измишља лажи и око себе их на све стране шири, о казни онога ко преко ноћи занемарује учење Кур'ана, о казни блудника и казни онога који једе камату, онако, како је то Веровесник, нека је мир над њим, видео у Загробном животу.

Веровесник, нека је мир над њим, је испричао и случај са једним човеком и његовим огртачем кога је прекрио из заједничког ратног плена, рекавши да ће му се на њему припалити загробна ватра. Ако је тако са оним у чему се делимично има право, какав ли је тек случај са оним што се бесправно отме од другог и у чему се нема никаквог права?!

Будући да већина света заслужује загробну казну, већина умрлих ће је и искусити. Мало је оних који ће је се спасити. Зато су гробови споља земља, а изнутра несрећа и патња. Иако споља гробови могу бити обложени и украшени клесаним каменом, изнутра су најчешће поприште мука, несрећа и жаљења, од којих кључају као што кључа катао на

ватри, заједно са онима што су у њима. А тада, некадашњи прохтеви и пуне жеље, никоме неће ни на памет падати, истим онима који су пре тога све савете одбијали и на упозорења се оглушивали да граде кућу коју, само што нису напустили, а руше другу у коју, само што се нису преселили, да граде кућу за другог, а да истовремено своју руше.

Укратко, овај свет је кућа такмичења, спремиште дела и семе за сејање, а онај свет је или рајска башта или ватрена провалија.

Како човек може да избегне загробну казну?

Да би човек после смрти избегао загробну казну, он се пре свега на овом свету мора чувати онога што до ње доводи.

Најбоље је да човек, док је још на овом свету, свако вече пре спавања седне и добро се преиспита шта је тај дан зарадио, а шта изгубио, па да се поново, искрено покаје Узвишеном Богу и тако легне у постељу, чврсто одлучан да, када се сутра пробуди, више неће грешити као што је до тада грешио. И тако редом свако вече, како би био сигуран да ће смрт, ако

га то вече задеси, дочекати унапред покајан од греха, а ако се жив и здрав пробуди, нови дан и обавезе које га чекају, дочекаће спреман за нове послове, у ишчекивању смрти и сусрета са својим Господаром, покушавајући да, евентуално, надокнади оно што је раније пропустио.

Ево неколико хадиса Божијег Посланика, нека је мир над њим, који конкретно говоре о томе шта све човека може да спаси од загробне казне:

*Селман, Бог био задовољан њиме, преноси да је Божији Посланик, нека је мир над њим, рекао: "Боље је као борац један дан и ноћ провести у пограничном утврђењу, него месец дана постети и молитву обављати код куће. Ономе ко тако умре и даље му тече награда, за дела која је чинио, и његова опскрба и биће поштеђен од загробног искушења."

*Од Фудале б. 'Убејда се преноси да је Божији Посланик, нека је мир над њим, рекао: "Сваком умрлом се запечаћују његова дела, осим ономе ко умре као борац на Божијем путу у некој од пограничних тврђава. Његова добра дела се увећавају све до Судњег дана и биће поштеђен загробне патње."

*Од Ел-Микдама б. Ма'ди Кероба се преноси да је Божији Посланик, нека је мир над њим, рекао: "Шехид (борац на Божијем путу) ће код Бога имати шест предности: биће му опроштени греси са првим шикљајем крви и угледаће своје место у Рају, биће поштеђен загробне казне, биће поштеђен страхота на Судњем дану, на његовој глави ставиће се круна достојанства чији је један драги камен вреднији од целог овог света са свим што је на њему, даће му се седамдесет и две жене крупних црних очију и даће му се могућност заузимања за седамдесет особа од своје родбине."

*Ибн ел-Кајим, Бог му се смиловао, каже: "Ебу Омер б. Абдулберр је рекао: 'Веродостојно је да је Божији Посланик, нека је мир над њим, рекао да у једном поглављу (Кур'ана) има тридесет одломака који се заузимају за онога ко их учи све док му не буде опроштено. То је поглавље које почиње са: **Узвишен је Онај у чијој је руци власт.** (Кур'ан, Власт, 1)

И коначно, од загробне казне чува и избегавање узрока који доводе до кажњавања у гробу а за које смо већ раније рекли да су веродостојно

пренесени од Божијег Посланика, нека је мир над њим.